

Tvarosloví

1. Slovní druhy ohebné a neohebné

Opakujeme: rozlišování ohebných slovních druhů – podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa; rozlišování neohebných slovních druhů – příslovce, předložky, spojky, částice, citoslovce

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–3:

Byl **jeden** král, a ten si vyjel se svou ženou a dcerkou v loďce na moře. **Když** byli daleko od břehu, zvedl se silný vítr a zanesl loďku daleko k břehům cizí země. Král neměl s sebou peníze a neuměl **žádné** řemeslo. Ani se raději nepochlubil, že **je** králem. Stal se pastýřem. Žena a dcerka hospodařily doma samy. Tak žili několik let.

(K. J. Erben, B. Němcová, *Hadí korunka: národní pohádka*)

1. Rozhodněte, zda následující slova užitá ve výchozím textu jsou slovní druhy neohebné (ANO), nebo ne (NE). Svou odpověď zakřížkujte.

	ANO	NE
1.1 tak	☐	☐
1.2 svou	☐	☐
1.3 doma	☐	☐
1.4 daleko	☐	☐

2. Přiřadte k níže uvedeným slovům z výchozího textu slovní druh (A–F), kterým je slovo v příslušné větě.

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

2.1 je	_____
2.2 když	_____
2.3 jeden	_____
2.4 žádné	_____

A) spojka	D) číslovka
B) sloveso	E) příslovce
C) zájmeno	F) předložka

3. Napište slovní druh podtržených slov ve výchozím textu.

(Pište celá slova, nepoužívejte zkratky.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 4–7:

Poznal jsem, že všichni raci mají smysl pro legraci. Tím, jak jdou, se **vlastně** vrací!

Jeden rak **šel** pozpátku **ze** soboty do pátku! Takže **čas** jim nejvíc běží, když nelezou a jen leží.

(M. Kratochvíl, *Raci*)

4. Vypište z výchozího textu všechna zájmena.

5. Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytují dvě podstatná jména?

- A) ze soboty do pátku
B) jeden rak šel pozpátku
C) takže čas jim nejvíc běží
D) poznal jsem, že všichni raci

6. Přiřadte k níže uvedeným slovům z výchozího textu slovní druh (A–F), kterým je slovo v příslušné větě.

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

6.1 ze	_____
6.2 šel	_____
6.3 čas	_____
6.4 vlastně	_____

A) částice	D) příslovce
B) sloveso	E) předložka
C) zájmeno	F) podstatné jméno

7. Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytuje číslovka?

- A) mají smysl pro legraci
- B) jeden rak šel pozpátku
- C) když nelezou a jen leží
- D) poznal jsem, že všichni raci

8. Přiřaďte k vyznačeným dvojicím stejných slov v níže uvedených větách odpovídající dvojici slovních druhů (A–F).

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 8.1 Volala **je** na návštěvu. Dnes **je** krásný den. _____
- 8.2 Petr a Jitka šli do kina. **A** to je ale náhoda! _____
- 8.3 Přišel až **ráno**. Probudilo ho slunečné **ráno**. _____
- 8.4 Těšili **se** na dovolenou. Odjeli tam i **se** sestrou. _____

- A) spojka – částice
- B) zájmeno – sloveso
- C) spojka – citoslovce
- D) zájmeno – předložka
- E) příslovce – přídavné jméno
- F) příslovce – podstatné jméno

9. Rozhodněte o každé z následujících vět, zda v nich vyznačená slova jsou předložkami (ANO), nebo ne (NE). Svou odpověď zakřížkujte.

	ANO	NE
9.1 Je někdo <i>proti</i> nám?	☐	☐
9.2 <i>Kolem</i> bylo naprosté ticho.	☐	☐
9.3 Procházeli jsme <i>kolem</i> rybníka.	☐	☐
9.4 <i>Kromě</i> nás tam už nikdo nepřišel.	☐	☐

Pamatujte si:

Slovní druhy ohebné: dají se ohýbat, tj. *skloňovat* (podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky) *nebo časovat* (slovesa)

Slovní druhy neohebné: nedají se ohýbat, tj. *neskloňují se ani nečasují* (příslovce, předložky, spojky, částice, citoslovce)

2. Podstatná jména

Opakujeme: určování mluvnických kategorií – pád, číslo, rod a vzor; skloňování a pravopis koncovek podst. jmen; podstatná jména konkrétní a abstraktní

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–4:

Když dojedli, vyšli ven na **nádvoří**. Obloha byla pořád úplně zatažená. Hermiona se znovu ponořila do **četby** Cestování s upíry. Harry a Ron stáli a bavili se o famfrpálu. Teprve po chvíli si Harry uvědomil, že ho někdo upřeně pozoruje. Rozhlédl se a uviděl drobného chlapce s **vlasý** myší barvy, kterého včera večer zahlédl, jak si nasazuje Moudrý klobouk. Teď se díval na Harryho jako uhranutý. V ruce držel cosi, co vypadalo jako obyčejný mudlovský fotoaparát. Když se na něj Harry podíval, **chlapec** zčervenal jako rajske jablíčko.

(J. K. Rowlingová, *Harry Potter a Tajemná komnata*)

1. Vypište z výchozího textu všechna podstatná jména rodu středního.

2. Přiřaďte ke zvýrazněným podstatným jménům z výchozího textu odpovídající mluvnické kategorie (A–F).

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 2.1 vlasý _____
- 2.2 četby _____
- 2.3 chlapec _____
- 2.4 nádvoří _____

- A) 4. pád, číslo množné, rod ženský, vzor žena
- B) 2. pád, číslo jednotné, rod ženský, vzor žena
- C) 4. pád, číslo jednotné, rod střední, vzor stavení
- D) 1. pád, číslo jednotné, rod mužský životný, vzor pán
- E) 1. pád, číslo jednotné, rod mužský životný, vzor muž
- F) 7. pád, číslo množné, rod mužský neživotný, vzor hrad